

El forat del Caucas es fa més gros

Rússia ha donat el conflicte de Txetxènia per acabat. Durant les darreres setmanes, però, s'han incrementat els atemptats contra les forces de l'ordre i les desaparicions de suposats insurgents. Aquesta situació, a més, s'està estenent per tots els països del nord del Caucas.

“Em van ficar en una habitació i em van fer seure de cara a la paret. Em vaig mig adormir, fins que em van desparar uns crits i el soroll d’unes passes. Van arribar set o vuit persones, dient paraulotes i maleint-ho tot. Eren russos, però hi havia també alguns txetxens, tot i que semblava que els russos eren els qui manaven. No em van fer preguntes, només m’insultaven.

Un grup d'investigadors inspecciona els voltants del lloc on va tenir lloc l'atemptat amb bomba contra el president d'Ingúixia el 22 de juny passat.

Em van donar un cop al cap, tan fort que no recordo gaire cosa més. Mig inconscient, sentia com em pegaven i em donaven puntades de peu. No sé ben bé com ho feien, però m’aplicaven descàrregues elèctriques...” Aquest és el testimoni, anònim, per raons de seguretat, que un home que va ser detingut a Grozny va relatar a Amnistia Internacional; un testimoni que, afegit a molts d’altres, ha servit a aquesta organització per elaborar un informe fet públic a principis de juliol que relata les nombroses violacions dels drets humans i la manca de llei a la república caucàsica de Txetxènia.

Es dona la circumstància que a mitjan mes d’abril d’enguany, el govern rus va anunciar que havia decidit posar fi a les operacions antiterroristes a Txetxènia perquè, al seu parer, la situació s’havia normalitzat. El Kremlin, d’aquesta manera, donava per acabada una guerra que s’havia iniciat fa més de quinze anys. El següent pas de les autoritats russes era retirar progressivament les tropes desplegades en aquesta república caucàsica. Ara bé, segons ha pogut constatar Amnistia Internacional, a pesar d’aquest anunci, la població txetxena continua vivint en un clima de terror i inseguretat. Nombrosos grups continuen portant a terme accions armades a la zona, com ho demostra l’atac en què fa dues setmanes van morir dos soldats i dos policies. Amnistia Internacional calcula que l’any 2008 almenys noranta-set membres de les forces de seguretat van morir com a conseqüència dels atacs rebels i cent trenta-vuit més van resultar ferits. Per la seva part, les forces de l’ordre aprofiten una situació de desgovern per a respondre a aquesta situació amb mesures fora de la llei, com ara segrestos i tortures. D’aquesta manera, al llarg dels darrers mesos hi ha hagut nombroses desaparicions d’individus que, suposadament, formaven part de grups insurgents. En aquest sentit, Amnistia Internacional denuncia també que molts txetxens han estat jutjats amb càrrecs de terrorisme basats en confessions obtingudes mitjançant la tortura.

Un dels principals problemes, d’altra banda, és que tant el Kremlin com el govern txetxè, que encapçala el president pro-rus Ramzan Kadirov, posen

tota mena de dificultats a les organitzacions no-governamentals internacionals, així com als periodistes independents, en la seva tasca d’investigar què és el que passa a Txetxènia. Amnistia Internacional denuncia també que molts activistes a favor dels drets humans, advocats i periodistes que treballen al Caucas del Nord, han sofert amenaces, assetjament, maltractaments i fins i tot segrestos. Sense anar gaire lluny, aquest és el cas, per exemple, de la periodista Natasha Estemírova, que va ser trobada morta fa dues setmanes amb les mans lligades i dos trets al cap. Estemírova s’havia implicat molt en la defensa del poble txetxè i denunciava a través dels seus articles els segrestos de persones i altres violacions dels drets humans. A parer de l’organització Memorial, amb la qual col·laborava Estemírova, no hi ha dubte que al darrere d’aquesta mort hi ha el president de Txetxènia: “Kadirov havia amenaçat Natasha, la ultratjava, la considerava la seva enemiga personal. Desconeixem si ha estat ell qui ha ordenat l’assassinat de Natasha o han estat els seus consellers més pròxims per complaure’l. I mentrestant, sembla que al president Medvedev ja li va bé tenir un assassí dirigint una de les repúbliques que formen part de la Federació Russa”, va declarar Oleg Orlov, president de Memorial, una de les organitzacions no-governamentals implicades en la defensa dels drets humans més antigues de Rússia.

El foc s’estén. Per agreujar encara més el problema, les organitzacions no-governamentals que treballen al Caucas del Nord adverteixen que la situació que es viu a Txetxènia s’està estenent ràpidament a altres repúbliques de la regió, principalment a Ingúixia, al Dagestan i a Kabardino-Balkaria. Segons l’informe d’Amnistia Internacional, la situació a Ingúixia ha empitjorat molt des de l’any passat, en què hi va haver un elevat nombre d’atacs contra la policia, contra membres del govern i també de l’administració judicial. Destaca, en aquest sentit, la mort de la sots-presidenta del Tribunal Suprem d’Ingúixia, Aza Gazguiréyeva, víctima d’un atemptat perpetrat el dia 10 de juny; o bé l’intent d’assassinat

El president de Rússia, Dimitri Medvedev, inspecciona un fusell acompanyat del president de Txetxènia, Ramzan Kadirov, primer per la dreta, i del president del Daguestan, Mukhu Aliev, durant una visita recent a aquesta república.

que va patir deu dies després el president d'aquest país, Iunus-Bek Evkúrov, que va haver de ser hospitalitzat en estat molt greu.

Tal com passa a Txetxènia, les autoritats d'Ingúixia responen a aquesta situació sense cap mena de respecte per la llei. Així, Amnistia Internacional denuncia que en aquesta república del Caucas del Nord les violacions dels drets humans, comeses tant per les autoritats locals com per les federals, són a l'ordre del dia. En aquest sentit, els informes detallen la pràctica de detencions totalment arbitràries, un ús desmesurat de la força i les desaparicions i morts de persones que estaven sota custòdia de la policia. De fet, les organitzacions de drets humans denuncien les condicions inhumanes que pateixen les persones en els centres de detenció, que inclouen maltractaments i tortures.

Pel que fa al Daguestan, l'informe d'Amnistia Internacional presentat a començament d'aquest mes de juliol dibuixa una situació idèntica, amb testimonis que relaten l'ús excessiu de la força per part de les forces de l'ordre, les morts als centres de detenció i la pràctica de tortures. En total, durant l'any 2008, en aquesta república del Caucas del Nord es van registrar un total de quaranta morts com a conseqüència dels atacs de grups armats insurgents. Un dels casos de violència més recents va tenir lloc a mitjan mes de març, quan un enfrontament entre les forces de l'ordre i els rebels va provocar la mort de cinc policies i vint guerrillers. L'acció més greu, però, fou l'assassinat del ministre de l'Interior del Daguestan, Adilgerei Magomedtagirov, el 5 de juny passat.

Els informes detallen la pràctica de detencions totalment arbitràries i la desaparició de persones que estaven sota custòdia de la policia

En un article publicat recentment, el setmanari britànic *The Economist* advertia que aquesta situació de des-govern, agreujada per la repressió perpetrada pels governs afins a Rússia contra suposats rebels, està empenyent els pobles del Caucas del Nord cap al fonamentalisme islàmic. Així, segons aquesta visió, actualment als rebels no els motiven les idees independentistes, com per exemple passava a Txetxènia fa uns quants anys, sinó que, com a revenja, els militants persegueixen l'assoliment d'un altre ideal: l'estat islàmic, regit per la xaria. En canvi, a parer del govern rus, tot plegat respon a una estratègia dels serveis secrets occidentals per tal de desestabilitzar la regió. El Kremlin, com assenyala *The Economist*, ha acusat fins i tot Mikhail Saakashvili, president de Geòrgia, una república caucàsica que es va enfrontar militarment amb Rússia l'agost passat, d'estar al darrere d'aquesta suposada maniobra.

Un coneixedor de la situació que es viu al Caucas, Miguel Vázquez, que coordina l'Observatorio Eurasia, escrivia no fa gaire un article en el qual resumia les causes i les conseqüències de la crisi que es viu en aquesta regió: "El Caucas està malalt. Agafant només una setmana com a mostra, podríem enumerar denúncies fonamentades de tortures, segrestos, assassinats, terrorisme i un llarg i dolorós etcètera de por i desesperació. La falta de perspectiva de futur per a les noves generacions a totes les repúbliques del Caucas del Nord, la gairebé absència d'una economia estructurada mínima, la venjança permanent dels familiars afectats, la manca d'escrúpols per fer diners de qualsevol manera, la legítima rebel·lia davant d'un sistema brutal i injust, la ràbia, el fàstic crònic i l'avorriment amenacen de convertir aquests pobles en societats permanentment victimistes, estancades, acostumades a pidolar a cacics paternalistes i sense cap perspectiva d'assolir un mínim de llibertat que els permeti somiar en una vida digna", explicava aquest expert, en un article reproduït pel web Txetxènia.org, creat per la Lliga dels Drets dels Pobles, una organització catalana que lluita pels drets humans al Caucas del Nord.

Xevi Camprubi